

Treny

Cykl 19 utworów napisanych po śmierci niespełna trzyletniej córki Urszuli. Bohaterką jest jednocześnie zmarła córka, ale także ojciec.

Tren to pieśń żałobna, w której autor oplakuje zmarłą osobę, wychwala jej zalety i opisuje swój ból. W starożytności treny pisano tylko dla wybitnych dorosłych (królów, wodzów). Kochanowski jako pierwszy uczynił bohaterem dziecko.

Tren VII

Utwór skupia się na opisie *ochędźstwa* Urszulki, czyli jej ubranek i przedmiotów. Bohater liryczny (ojciec) z bólem patrzy na te pamiątki, które miały być związane z jej ślubem, a teraz stają się symbolem żałoby.

Dominuje żal, rozpacz i poczucie niespełnienia. Przedmioty codziennego użytku stają się źródłem cierpienia. Ubranka Urszulki symbolizują jej utracone życie, niewinność i radość, która odeszła wraz z nią. Kontrast między ślubem a pogrzebem podkreśla tragizm sytuacji.

Tren wyraża żal po śmierci Urszulki, spotęgowany przez widok jej ubranek. Podmiot mówiący ma poczucie niesprawiedliwości losu.

[Link do tekstu](#)

Tren VIII

Opisuje pustkę i ból, jakie zapanowały w domu po śmierci Urszulki. Bohater liryczny wspomina radosną obecność dziecka i kontrastuje ją z obecną ciszą i smutkiem. Dom, który wcześniej był pełen życia, teraz wydaje się obcy i pusty.

Tren pokazuje pustkę i ciszę w domu po śmierci dziecka. Charakterystyczną cechą jest kontrast: dom dawniej pełen życia – teraz cichy i smutny.

[Link do tekstu](#)

Juliusz Słowacki – *Balladyna*

Jeden z bardziej znanych dramatów Juliusza Słowackiego. Opowieść o żądzy władzy, zbrodni i nieuchronnej karze, osadzona w baśniowej scenerii okolic jeziora Gopło.

Postacie:

Balladyna: bezwzględna, ambitna i dumna.

Alina: młodsza siostra Balladyny.

Wdowa: matka Aliny i Balladyny.

Kirkor: szlachetny hrabia, zwolennik przywrócenia prawowitego władcy na tron Polski.

Grabiec: syn zakrystiana, prostak i pijak.

Kostryn (Fon Kostryn): dowódca straży na zamku Kirkora.

Pustelnik (Król Popiel III): wygnany władca, który przechowuje koronę królów Polski.

Goplana: nimfa, królowa jeziora Gopło.

Skierka i Chochlik: duszki Goplany.

Zbrodnie Balladyny

zabójstwo siostry Aliny: Alina zebrała maliny szybciej, Balladyna zabija siostrę nożem.

wypędzenie matki: po ślubie z Kirkorem Balladyna wstydzi się swojego pochodzenia. Zamyka matkę w wieży, a później, podczas uczty, wypędza ją z zamku w nawałnicę.

kolejne ofiary: Aby utrzymać się przy władzy i ukryć prawdę, Balladyna (z Kostrynem) zabija: Gralona, Grabca, Pustelnika. Na końcu doprowadza do śmierci Kirkora i zabija Kostryna, trując go.

Wątek fantastyczny

Nad wydarzeniami czuwa Goplana (nimfa wodna), która przez zazdrość o Grabca miesza się w losy ludzi. To ona podpowiada Kirkorowi drogę do chaty wdowy. Pomagają jej: Skierka i Chochlik. Widząc konsekwencję swoich decyzji – odlatuje.

Charles Dickens – *Opowieść wigilijna*

To nie tylko historia o duchach, ale przede wszystkim głęboka lekcja empatii i szansa na moralne odrodzenie.

Czas akcji: Noc wigilijna, połowa XIX wieku.

Miejsce akcji: Londyn (biuro i dom Scrooge'a, ulice miasta).

Streszczenie

Ebenezer Scrooge to skąpy, oschły i samotny bankier, który nienawidzi Świąt. W wigilijny wieczór odwiedza go duch Jakuba Marleya – jego zmarłego współnika. Marley, zakuty w ciężkie łańcuchy uformowane z kasetek na pieniądze i ksiąg rachunkowych, ostrzega Scrooge'a: jeśli się nie zmieni, czeka go ten sam los. Zapowiada przybycie trzech zjaw.

Pierwszy duch (Duch Wigilijnej Przeszłości) zabiera Ebenezera w podróż do czasów jego dzieciństwa i młodości. Widzimy go jako samotnego chłopca w szkole, a później jako młodzieńca, który traci ukochaną kobietę Bellę przez swoją rosnącą chciwość. Scrooge przypomina sobie, że kiedyś potrafił czuć radość.

Druga zjawa (Duch Tegorocznej Wigilii) pokazuje Scrooge'owi, jak świętują inni. Odwiedzają dom jego pracownika, Boba Cratchita. Mimo biedy panuje tam miłość, choć najmłodszy syn, mały Tim, jest ciężko chory. Duch pokazuje też radosną zabawę u siostrzeńca Scrooge'a, Freda oraz przerażające postacie pod swoimi szatami: Ciemnotę i Nędzę.

Najstraszniejszy, milczący duch (Duch Przyszłych Wigilii) ukazuje wizję śmierci „pewnego człowieka”. Nikt po nim nie płacze, a jego rzeczy są rozkradane. Scrooge z przerażeniem odkrywa na cmentarzu własne nazwisko na nagrobku. Widzi też rozpacz rodziny Cratchitów po śmierci Małego Tima.

Henryk Sienkiewicz – *Latarnik*

Nowela napisana przez Henryka Sienkiewicza podczas jego pobytu w USA. To wzruszająca opowieść o tęsknocie za ojczyzną, losach politycznego emigranta oraz o tym, jak wielką moc ma literatura.

Streszczenie

Nowela opowiada o losach Skawińskiego, polskiego tułacza i weterana licznych wojen (m.in. powstania listopadowego), który po latach burzliwego życia na obczyźnie pragnie spokoju i stabilizacji. Otrzymuje on posadę latarnika w Aspinwall niedaleko Panamy, co wydaje się spełnieniem jego marzeń o bezpiecznej przystani. Skawiński sumiennie wykonuje swoje obowiązki, żyjąc w całkowitej izolacji od świata, aż do dnia, gdy w paczce z żywnością znajduje egzemplarz „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza. Lektura budzi w nim głęboko uspijony patriotyzm i wywołuje falę wspomnień o ojczyźnie, przez co starzec pograża się w sennej wizji i zapomina o zapaleniu latarni. Zaniedbanie to doprowadza do rozbicia się łodzi na mieliźnie (choć nikt nie ginie), co skutkuje natychmiastowym zwolnieniem Skawińskiego z pracy. Bohater zostaje zmuszony do dalszej tułaczki, jednak tym razem wyrusza w drogę z polską książką w ręku, odzyskawszy poczucie narodowej tożsamości, która staje się jego nowym duchowym domem.

Charakterystyka Skawińskiego

Tułacz: Brał udział w licznych wojnach i powstaniach (m.in. powstanie listopadowe, wojna domowa w USA, wojna w Hiszpanii). Pracował w wielu zawodach na całym świecie, ale nigdzie nie zaznał spokoju.

Wewnętrzny spokój: Pragnie jedynie „przystani”, miejsca, gdzie mógłby odpocząć przed śmiercią. Latarnia w Aspinwall miała być tym końcowym etapem.

Polski patriota: Mimo lat spędzonych na obczyźnie, jego tożsamość narodowa jest niezwykle silna, choć głęboko ukryta pod warstwą rezygnacji.

[Link do tekstu](#)

Cechy noweli: jeden wątek.
Konstrukcja: ekspozycja, rozwój akcji, punkt kulminacyjny oraz rozwiązanie.